

in dit opzigt staat zy aangepreezen in kwaadaartige, verrottende, en pestagige koortfen, en in de kinderpokjes; in welke laatste ziekte zy gezegd wordt het uitkomen te bevorderen.

Verbeeterde Geest van wyn trekt den uitmuntenden speceryagtigen geur en de bitterheid van deeze drogery 'er uit, en doet geen van beiden in de uitdamping opreizen: de gomagtige zelfstandigheid, door dit scheivogt overgelaaten, heeft eenen onaangenaamen smaak, en nauwlyks iets van den byzonderen geur der Myrrhe: dit gedeelte nu ontbindt in water, uitgenomen eenige onzuiverheden, die overblyven. In het distilleeren met water ryft 'er eene groote menigte wezendlyke Olie, die in geur naar de oorspronkelyke drogery gelykt, mede op. Myrrhe is de grondslag van een Aftreksel der winkels (b), [L. E.] en geeft den naam aan een saamengesteld Aftreksel [E.], Elixir, Poeder [L.] en koekjes [E.]. Zy is een innengsel in de Aloe-Wyn, of *Elixir proprietatis*, de Gompillen, *Rufus pillen* [L. E.], maagpillen [E.] *Mithridaat*, *Tberiaca* [L.] en *Tberiaca Edinensis* [E.]

MYRRHIDIS folia, *Jemen: Myrrhydis magno semine, longo, sulcato.* C. B. Zoete Cicely: de bladeren en het Zaad.

Deeze plant wordt in de tuinen gekweekt: zy komt in hoedanigheid met de *Cherifolium* overeen; zie p. 126.

MYRTI bacca: *Myrti communis Italica.* C. B. Mirtenboomen, de bezien 'er van [E.]

Dit is een altoos groene heester, die in *Italien* groeit, en in onze kruidtuinen gekweekt wordt. De bladeren en bezien zyn voor deezen wel in gebruik geweest, als saamentrekkende middelen, maar worden thans niet geacht.

NAPI semen: *Napi dulcis officinarum: Napi sativa.* C. B. Zoete raapen; het zaad 'er van. [L.]

Dit is eene soorte van raapen, die, in sommigen van onze tuinen, voor de keuken gezaaid worden: de wortels zyn warmer, dan

de gemeene raapen. De Zaaften hebben eenen bitteragtigen smaak, verzeld van eenen zwakken speceryagtigen geur: men heeft eenen menigte van kragten aan dezelve toegeschreven, als die van een verdunnend (i), afvagend (k), verdryvend (l) middel en anderen; doch tegenwoordig zyn ze van geen ander gebruik in de Geneeskunst, dan, als een innengsel in de *Tberiaca*.

NAPI SYLVESTRIS semen: *Napi sylvestris.* C. B. Raapen; het zaad 'er van.

Dit verschilt van 't voorgaande weinig anders, dan dat het kleiner is: het groeit in 't wilde op de dyken en onder het koorn. Het zaad van deeze soorte is heeter en prikkelder, dan van de voorgaande, die in de tuinen groeit: nogthans is het eenigste gebruik, waar toe het gebezigt wordt, de bereiding van Olie, die Raapolie genoemd wordt; welke verkreegen wordt, door het zaad te stampen en te persen: eene groote menigte deezer plante wordt in 't eiland *Ely* tot dat gebruik geteeld.

NARDUS CELTICA: *Radix Nardi Celticae Dioscoridis.* C. B. *Valeriane Celticae Tourn.* Celtische Nardus [L. E.], de wortel, welke van de Alpische enz. bergen gebragt wordt.

Deeze wortel bestaat uit eene groote menigte vezelen, die aan 't onderste deel van de steelen hangen; deeze laatste zyn overdekt met dunne geele schillen; de overblyfselen der verwelkte bladeren.

NARDUS INDICA [L. E.]: *Nardus Indica, quæ spica, spica Nardi, & spica Indica officinarum.* C. B. Indiaansche Nardus, of Spyknardus, die uit Oostindiën gebragt wordt.

Dit is een verfaameling van kleine vezels uit een hoofd, en digt in een gevlogten, zoo dat ze een bos van omtrent een vinger dik uitmaaken, met eenige kleine draaden aan het tegenovergestelde einde van 't hoofd. De saamengevlogten vezelen, (welken juist de deelen

(b) *Tinctura officinalis.* (i) *Attenuans.* (k) *Detergens.* (l) *Alexipharmacum.*

len zyn, die tot geneeskundig gebruik gekozen worden) worden by sommigen gehouden voor het hoofd, of het topeinde van de plant, by anderen voor den wortel: doch zy schynen eer de overblyffelen der verwelkte steelen, of de ribben van de bladeren te zyn: want somtyds worden 'er geheele bladeren en stukken van steelen onder gevonden: ook gebeurt het wel dat men veele bossen, uit eenen wortel voortgekomen, aantreft.

Beide foorten van *Nardus* hebben eenen heeten, prikkelenden, bitteragtigen smaak, en eenen sterken, niet zeer aangenaamen reuk. Zy versterken de Maag (*m*), en breeken winden (*n*); en worden gezegd verdryvende (*o*), pisdryvende (*p*), en de maandstonden bevorderende (*q*) te zyn: thans worden ze alleen gebruikt als inmengfels in de *Mitbridaat* en *Theriaca*.

NASTURTII AQUATICI folia: *Nasturtii aquatici supini*. C. B. Waterkers; de bladeren 'er van. [L. E.]

Deeze plant groeit in beeken, slooten en klaare stilstaande wateren; derzelve bladeren blyven het gantsche Jaar door groen, maar zyn in de Lente in de grootste volkomenheid. Zy hebben eenen levendigen prikkelenden reuk (als ze tusschen de vingers gevreeven worden) en eenen scherpen smaak, gelykende naar dien van Lepelblad (*r*), maar zwakker. Wat derzelve kragten aangaat; zoo behooren ze onder de zagtste openende middelen tegen de scheurbuik (*s*). *Hoffman* heeft een zeer groot gevoelen van deeze plant, en pryft ze aan, als van eene zonderlinge uitwerkinge, om de doorstraaling te bevorderen, de Ingewanden te versterken, verstoppingen der klieren te openen, de afscheidinge der vogten voort te zetten, en het bloed en de sappen te zuiveren: tot deeze oogmerken kan men het uitgeperste sap, welk den byzonderen smaak en de prikkelende kragt van 't kruid bevat, tot de gifte van een once of twee, inneemen, en eenen langen tyd vervolgen te gebruiken. Het

sap is een inmengfel, in de sappen tegen de scheurbuik (*t*) der winkels.

NASTURTII HORTENSIS folia, semen: *Nasturtii seu hortensis tenuiter divisi Morison*. Tuinkers, de bladeren en het zaad 'er van. [E.]

De bladeren van de Tuinkers leveren eene goede salade uit voor scheurbuikagtige gestellen: in smaak en geneeskragten komen ze met de voorgaande overeen, maar zyn veel zwakker. Ook zyn de zaaden heel veel scherper dan de bladeren.

NEPETÆ folia: *Mentha catariæ vulgaris & majoris*. C. B. Nip, of kattenkruid; de bladeren 'er van. [L. E.]

Deeze plant wordt doorgaans in onze tuinen gekweekt, en wordt somtyds ook in 't wilde onder de heggen en op drooge dyken gevonden. Het is eene middelmatig speceryagtige plant, van eenen sterken reuk, niet kwaalyk naar een mengfel van Munte en Polygelykende; welker kragten zy mede deelagtig is.

NEPHRITICUM LIGNUM: *Lignum peregrinum, aquam ceruleam reddens*. C. B. Graveel-hout, blaauw zandelhout.

Dit is een Amerikaansch hout, dat in grootte, vaste en zwaare stukken tot ons gebragt wordt; het is zonder kwasten, van eene witte, of bleek geele kleur, van buiten, en donkerkleurig of roodagtig van binnen: de bast wordt doorgaans wech geworpen. Dit hout geeft aan water, of verbeeterden geeft van wyn een donker aftreksel, vertoonende, als het tusschen het oog en 't licht geplaatst wordt, eene goudkleur, en in andere plaatsingen eene blaauwe: somtyds worden 'er wel stukken van ander hout onder dit vermengd, welken alleen eene geele kleur aan 't water geeven. Het Graveel hout heeft naauwelyks eenigen reuk, en zeer weinig smaak. Het wordt aangepreezen in moejelykheid van pisloozinge, Nierpynen.

(*m*) Stomachica. (*n*) Carminantes. (*o*) Alexipharmaca. (*p*) Diuretica. (*q*) Emmenagoga. (*r*) Costicaria. (*s*) Aperientia antiscorbutica. (*t*) Succus scorbutici.

pynen (v), en in alle de ongemakken van de Nieren en waterwegen; en wordt gezegd dit byzonder voordeel te hebben; dat het de deelen niet verhit of beledigt, gelyk de andere en heete pisdryvende middelen doen. De Beoeffenaars der Geneeskunst hebben deeze kragten nogthans niet bewaarheid gevonden door de ondervindinge.

NICOTIANÆ folia: *Nicotiane latifolia majoris*. C. B. Tabak; de bladeren 'er van. [L. E.] Deeze plant is eerst omtrent het Jaar 1560. in Europa gebragt uit het eiland Tabago in Amerika; en wordt nu tot geneeskundig gebruik in onze Tuinen gekweekt: de bladeren zyn omtrent twee voeten lang, van eene bleek groene kleur, als ze versh zyn; en als ze zorgvuldig gedroogd worden, van eene levendig geelagtige. Zy hebben eenen sterken onaangenaamen reuk, gelyk die van de verdoovende planten (x); en eenen zeer scherpen brandenden smaak. Inwendig ingenoomen zyn ze zeer geweldig buikzuiverende en braaking verwekkende (y), veroorzaakende meeshtyid ondraaglyke maagpyn en benaauwdheid (z). Door het kookken van dezelven in water, wordt derzelve geweldigheid verzagt, en ten laatste vernietigd: een uittreksel, door lang kookken gemaakt, wordt door Stabl aangepreezen, gelyk ook door andere Duitsehe Geneesheeren, als een veilig en zeer kragtig openend, borstontlastend (a), afvagend enz. middel; doch dit geneesmiddel, welk zeer gering en onzeker van kragt is, is by ons nooit in achtig gekomen. Tabak wordt somtyds uitwendig gebruikt in zalven, om ongedierten van de huid te verdryven, oude zweeren te geneezen enz. Met azyn of brandewyn tot eenen klomp gestampt, is het somtyds van dienst bevonden om harde gezwellen van de hypochondrische ryken te verdryven; een bericht van twee zulke gevallen, hier door geneezen, wordt opgegeeven in de Edinburgsche Proeven.

Daar is nog een andere soorte van Tabak, die in 't wilde op mesthoopen in verscheidene

deelen van Engeland gevonden wordt: deeze wordt door *Baubine Nicotiana minor* en door *Gerard, Hyoscyamus luteus* genoomd. Zyschynt overeen te komen met de hyoscyamus hier voor gemeld, alhoewel (zoo als Dale ons bericht) op onze markten dikwils ondergestoken voor de waare Tabak; van welke zy wel kan onderscheiden worden, door dien de bladeren veel kleiner zyn, en de bloemen niet roodagtig, als die van de winkel soorte, maar van eene geelagtig groene kleur.

NIGELLÆ semen: *Nigella flore minore simplicis candido*. C. B. Fenkelbloem; het zaad 'er van.

Deeze plant wordt jaarlyks in sommigen van onze Tuinen gezaaid; het zaad, dat meest in achtig is, wordt uit Italië gebragt. Zy hebben eenen sterken niet onaangenaamen reuk; en eenen bitteragtigen eenigzins smeerigen onaangenaamen smaak. Zy worden aangepreezen, als openende, pisdryvende (b) enz. maar zyn al lange vreemd geweest in de praktijk, en worden van sommigen verdacht gehouden van schadelijke hoedanigheden.

NITRUM [L. E.] Salpeter, Steenzout; een Zout, dat, in Persien en Oostindien, uit zekere Aarden, die aan de zyden der bergen liggen, getrokken wordt; en doër kunst wordt voortgebragt, in sommige deelen van Europa, uit groeiende en dierlyke stoffen, die saamen rotten (met byvoeging van kalk en asch) en eenen geruimen tyd aan de lucht worden bloot gesteld, zonder het bykomen van welke, de Salpeter nooit voortgebragt wordt: het Zout dat uit de Aarden, enz. getrokken wordt, door middel van water, wordt gezuiverd door kleinzingen en krystalmaakinge.

Het zuivere Steenzout ontbindt in omtrent zesmaal deszelfs gewigt van water, en stremt wederom te saamen tot doorschynend krystal zonder kleur; derzelve gedaante is die van een zeshoekigen kantzuil (c), eindigende met een punt van even zoo veele zyden. Het smelt gereedelyk in het vuur, en op het aanraaken van

(v) Dolores nephritici. (x) Planta narcotica. (y) Cathartica & emetica. (z) Anxietates cardialgica.
(a) Expectorantia. (b) Aperientia, diuretia. (c) Prisma hexagonale.

van brandstoffs verbrandt het met eene heldere vlamme en groot gedruis; en, na dat de slag over is, vindt men eene groote menigte van loozout (d) overgebleven te zyn. De smaak van Salpeter is scherp, doordringend en bitteragtig, verzeld met een zeker gevoel van koude.

Salpeter is een vermaard geneesmiddel en van veel gebruik in verscheidene ziekten. Behalven de openende hoedanigheid der onzydige zouten (e) in 't algemeen, heeft het klaarblykelyk eene verkoelende kragt, waar door het dorst lest en de hitte der koortsen maagt, en de sterke bewegingen van 't bloed doet bebaaren: het heeft een groot voordeel boven de verkoelende geneesmiddelen, die van eenen zuuren aart zyn, dat het de dierlyke sappen niet doet stremmen; ja bloed, dat door alle de delfstoffelyke zuuren (f), en melk, enz. door allerly zuuren, gestremd is, wordt door Salpeter dunder gemaakt, en voor 't stremmen bewaard: desniettegenstaande verdikt het de dunne weiagtige, scherpe vogten eenigzins, en maakt van dezelve een eenvormig mengsel met zulken, die dikker en lymiger zyn; hier door belettende, dat de eersten geene kwaade gevolgen hebben, gelyk ze anders zouden hebben; alhoewel het, gelyk Juncker meent, geene eigenschap heeft, om de scherpheid inderdaad te verstoppen. Dit Geneesmiddel bevordert meestentys de pis; somtyds maakt het zagtelyk openlyf; maar in koude slymige gestellen, heeft het zeer zelden deeze uitwerkingen, al wordt het met groote giften ingegeven: Buikloopen, die uit al te groote scherpheid van de gal, of ontsteeking der darmen voortkomen, worden 'er door gestuit: in galagtige en koortsagtige ziekten veroorzaakt het doorgaands zweet; maar in kwaadaartige gevallen, wanneer de pols langzaam, en de kragt verlooren is, vertraagt het deeze heilzame ontlasting, en de uitbreeking van uitslag (g).

Doctor Stahl heeft eene opzettelyke verhandeling over de geneeskragten van Salpeter ge-

schreeven; in welke hy ons, uit zyne eigene ondervindinge bericht, dat dit Zout, in de Gorgeldranken voor ontsteeking van de keel in scherpe koortsen gebruikt, 'er bygevoegd, de kwylagtige vogtigheid, op het verhemelte en de keel, verdikt, tot de dikte van een slym, welk dezelve eenen langen tyd vogtig houdt; daar de droogheid van den mond, zoo 'er geen Salpeter bygedaan is, anders schielyk wederkeert: dat het voorzigtig gebruik van Salpeter, in graveel pynen (h), van meer dienst is, dan eenig van de menigvuldige geneesmiddelen, welken in deeze ziekte pleegen aangepreezen te worden: dat de Salpeter groote verlichting geeft in hitte van de pis, het zy eenvoudig, het zy door venus besmettinge veroorzaakt; dat het van grooten dienst is in ontsteekende pynen van 't hoofd, de oogen, ooren, tanden enz. in alle roosagtige aandoeningen (i), het zy byzondere, of algemeene, en insgelyks in langdurige ylhoofdigheden (k); dat het Steenzout met opslorpemde (l), en zweetverwekkende (m) middelen vermengd, in buikloopen, welken in de peperkoortsen (n) voorvallen, de beste uitwerkingen heeft; dewyl het altoos den loop stoppt, of de ontlasting heilzaam maakt; dat het in Buikloopen (o), die by de kinderpokjes voorvallen, met het zelfde goed gevolg gebruikt is; want twee giften, of ten hoogsten drie (bestaande elke uit twee, drie of vier greinen, naar de jaaren enz. van den Lyder) om de twee of drie uren ingegeven, stoppen den loop, na dat de Bezoar poeders zoo wel met, als zonder Opium, te vergeefs gebruikt zyn. Dezelfde Schryver pryft dit Zout ook aan als een geneesmiddel van zonderlingen dienst, in het Bort (p), verzeld met groote benaauwdheden en hitte van 't bloed; in de winderige stuipagtige hartbrandingen, die zoo gemeen zyn by miltzagtige menschen; en in het verlies van eetlust, in walging, braaking enz. waar mede jichtige menschen somtyds te worstelen hebben, wegens de pyn aan de Voeten, enz. die 'er schielyk door bedaart. In gevallen van deeze laat-

ste

(d) Sal alcalinum. (e) Sales neutrales. (f) Acida mineralia. (g) Exanthemata. (h) Dolores nephritici. (i) Affectiones erysipelose. (k) Deliria chronicalia. (l) Absorbentia. (m) Diaphoretica. (n) Febres petechiales. (o) Diarrhoea. (p) Cholera.

fte foorte, vereifcht het gebruik van Salpeter zekerlyk groote omzigtigheid, alhoewel de Schryver ons verzekert, dat 'er geene kwaade gevolgen van te vreezen zyn. Desniettegenstaande merkt hy aan, dat het in de Teering (q), en aandoeningen van zweeren, bevonden is van geenen dienst te zyn; en dat men zich gevolglyk in deeze ongemakken van deszelfs gebruik moge onthouden. En inderdaad wordt het, in ziekten van de Longe in 't gemeen eër schadelijk, dan voordeelig gehouden.

De gewoone gifte van dit geneesmiddel is, by ons, van twee of drie greinen tot een scrupel; alhoewel het met groote veiligheid, en doorgaands met meer voordeel, in grooter hoeveelheid moge ingegeven worden: het eenigste ongemak 'er van is, dat het een weinig ongemaklyk in de maag kan liggen. Eenigen hebben verzekerd, dat dit Zout half zyn gewigt van wateragtige vogtigheid door smeltinge verliest, en dat gevolglyk een deel van gefmolten Salpeter gelyk is aan twee van de Cryftallen; maar het bleek niet, by verscheidene naauwkeurige proeven, dat het een twintigste deel van zyn gewigt verloor. De winkel bereidingen van Salpeter zyn, een kookfel of ontbinding in water [E.], en koekjes [L.]. Een invreetende zuure Geest (r) wordt 'er ook uit getrokken; zie II. DEEL. VIII. HOOFDST. 3. Afd. Insgelyks wordt het gebruikt in de bewerking van bergstoffelyke lichaamen, om derzelver kalkbranding, of derzelver uitbranding van de ontvlambaare stofte te bevorderen.

NUMMULARIÆ folia: *Lysimachia humifusa*, folio rotundiore, flore luteo Tourn. Penningkruid, Duizendkruid; de bladeren 'er van.

Dit kruid groeit van zelfs in vogtige waterige plaatfen, en kruipt over den grond, met twee kleine rondagtige bladeren aan elk lid. Derzelver smaak is eenigzins faamentrekkend, en zeer weinig zuur: hierom staan ze by *Boerhaave* aangepreezen, in de heete scheurbuik, en in de Bloedvloeijingen der Baarmoeder, en andere bloedvloeijingen. Maar derzelver uit-

werkingen zyn zoo gering, dat men in de gemeene praktyk 'er geen acht op slaat.

NUX MOSCHATA [L. E.], *Nux moschata fructu rotundo*. C. B. Nootmusfchaat; de kern van een rondagtige Noot, welke in Oostindien groeit.

Deeze Noot is van buiten bedekt met eene vleeschagtige schil, gelyk die van een Walnoot, welke zich van zelfs opent als de Noot ryp wordt; onmiddelyk hier onder ligt de Foelie, (zie het Artikel **MACIS**) welke een foort van netwys bekleedfel maakt; door de spleeten van 't welke eene harde houtagtige schil tevoorschyn komt, welke de noot in zich befluit. Deeze Nooten zyn al lange in gebruik geweest, zoo wel in de spyzen als tot geneeskundige oogmerken, en met recht aangemerkt, als eene heete en aangenaame specery. Ook onderfelt men, dat ze eene faamentrekkende kracht hebben; en worden daarom tot dit oogmerk in Buikloopen (s), en Roodelopen (t) gebruikt. Men zegt, dat derzelver faamentrekkende kracht, door ze te zengen, vermeerderd wordt, maar dit blykt niet uit den smaak: deeze behandeling berooft de specery zekerlyk, voor een gedeelte, van haare beste Olie, en maakt ze daar door zwakker tot eenig goed oogmerk; en als wy uit overeenkomst mogen redekavelen, zoo verliest zy ook van haare faamentrekkende kracht.

Nootmusfchaaten, met water gedistilleerd, leveren eene groote menigte wezendlyke Olie uit, welke in geur naar de specery zelve gelykt; na de distilleering vindt men, dat 'er eene finaakeloze vetagtige stoffe op het water dryft: het afkookfel, verdikt zynde, geeft een uitreksel van eenen vetagtigen, zeer weinig bitteragtigen smaak, en met weinig of geene faamentrekkinge. Verbeeterde Geest van wyn trekt, door opgietinge (v), alle de kracht van Nootmusfchaaten uit, en heft zeer weinig van dezelve op in distilleeringe: hier vandaan bezitten de geesfryke Uitreksels den geur der specerye in eenen uitmuntenden graad.

Nootmusfchaaten leveren in het persen (de pers).

(a) Pbibifs. (r) Spiritus acidus corrosivus. (s) Diarrbaa. (t) Dysenteria. (v) Infusio.

pers heet gemaakt zynde) eene groote menigte van klare geele olie uit, welke in het koud worden tot de vastheid van smeer bestolt. In de winkels ontmoet men drie soorten van vetagtige zelfstandigheden, die Olie van Foelie genoemd worden, alhoewel ze inderdaad uit Nootmuschaaten geperst zyn. De beste wordt uit Oostindien gebragt, in steene potten; en deeze is van eene dikke vastheid, heeft de kleur van Foelie, en eenen aangenaamen welriekenden reuk: de tweede soorte, welke bleeker van kleur en veel minder in hoedanigheid is, komt uit Holland, in vaste klompen, die doorgaands plat en van eene vierkante gedaante zyn: de derde, welke de slegtste van allen is, en gemeenlyk slegte olie van foelie genoemd wordt, is een saamenmengsel van Talk (x), Palmolie, en dergelyken, met een weinig oprechte olie van Nootmuschaat geurig gemaakt. Deeze Olien geeven al dat gedeelte, waarin derzelver speceryagtige geur bestaat, in distilleeringe, aan water over, en door opgietinge aan Geeft van wyn: en zoo wel het gedistilleerde vogt, als het geeltryk aftrekfel van dezelve, gelyken in hoedanigheid zeer naar die, welke onmiddelyk van de Nootmuschaat bereid worden.

De Winkelbereidingen van Nootmuschaat zyn, een geeltryk water, wezendlyke Olie, en de Nooten in zelfstandigheid gebraden. [L.] De Nootmuschaat zelve wordt in het saamengesteld mirkswortel water (y), in den saamengestelden geeft van Lavendel (z), in het hartsterkend Conferf (a), in de maagversterkende koekjes (b), en de syroop van Rhybezien [L.]; derzelver wezendlyke Olie, in den vluggen speceryagtigen geeft (c) [L.], en de uitgeperste Olie in de *Milbridaat* en de *Tberiac*, in de maag- en hoofd-pleisters (d) [L.], en den hoofd-balssem, [E.] gebruikt.

NUX PISTACHIA: *Nucleus è fructu Pistaciae Rari.* Pistasjes, Fisticen.

Dit is eene middelmaatig groote noot, die

een kern van eene bleek groene kleur, met eene roodagtige huid overdekt, in zich bevat. De boom, die dezelve voortbrengt, groeit van zelve in *Persien*, *Arabien*, en op verscheidene eilanden van den *Archipel*: hy kan de koude van onze eigene luchtstreek ook wel verdragen, in zoo verre, dat hy vrugten voortgebragt heeft, die niet minder waren, dan die van buitenslands ingebragt worden. De *Pistasjes* nooten hebben een aangenaamen, zoeten, vetagtigen smaak, gelykende naar dien van Amandelen. Zy worden in den rang der zenuwversterkende middelen (e) geplaatst, en van sommigen veel geacht in zekere zwakheden, en in vermagerde gestellen.

NYMPHÆÆ ALBÆ *radix, flores:* *Nymphææ albæ majoris.* C. B. Witte Water-lilie; de wortel en bloemen 'er van. [E.]

Deeze plant groeit in rivieren en groote meeren, bloeiende doorgaands in Juny. De Wortels en bloemen hebben eenen wrangen, bitteragtigen lymigen smaak; (de bloemen zyn zoo wrang niet) en als ze versch zyn, eenen onaangenaamen reuk, welke in eene groote maate door het droogen verlooren wordt: zy worden aangepreezen in buikloopen, zaadloopen en dergelyke ongemakken. De wortels worden van sommigen gehouden voor in eenen uitneemenden graad verdoovende (f) te zyn; doch op geen heel goed fundament. *Lindestolpe* onderrecht ons, dat, in sommige deelen van Zweden, dezelve in tyden van schaarsheid, als voedsel gebruikt worden; en niet ongezond bevonden zyn.

OCHRA. Geel Oker: een zagt vryfbaar yzer-Erts, van eene geele kleur, dat in verscheidene deelen van *Engeland* gedolven wordt. Het bezit de kragten van de kalken van yzer en *hematites* steen; maar in zulk eenen lagen trap, dat de winkels het met recht verworpen hebben: deszelfs voornaamste gebruik is, als een blanketsel.

OCIMI

(x) *Serum.* (y) *Aqua Raphani rusticani composita.* (z) *Spiritus compositus Lavendulae.* (a) *Confectio cordialis.* (b) *Troches cardialgica.* (c) *Spiritus volatilis aromaticus.* (d) *Emplastrum stomachica & cephalica.* (e) *Analeptica.* (f) *Narcotice.*